

Силабус
обов'язкового компоненту освітньої програми ОК03

Педагогіка та психологія вищої школи

Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	015 Професійна освіта
Освітньо-професійна програма:	Професійна освіта. Метрологія, стандартизація та сертифікація; Професійна освіта. Транспорт
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3346
Рік навчання:	1
Семестр:	1 (осінній)
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська, англійська
Керівник курсу:	Бондаренко Володимир Васильович, канд. пед. наук, завідувач кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки
Контактний телефон:	097 933-26-44
E-mail:	vv_bond57@email.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є ознайомлення з найбільш важливими питаннями загальних основ психолого-педагогічної діяльності у навчальному процесі ЗВО, теорії виховання; гуманізації, демократизації та національної і полікультурної спрямованості педагогічного процесу у закладах вищої освіти; методології подолання комунікативних бар'єрів; управління конфліктними ситуаціями, що можуть виникати у процесі педагогічної діяльності; психолого-педагогічними вміннями та навичками комунікації.

Предмет: теоретичні та методологічні основи, методичні положення традиційних й інноваційних технологій педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- професійно-педагогічна діяльність у вищій школі;
- педагогічні технології у навчальному процесі ЗВО;
- психологічні аспекти педагогічної діяльності у ЗВО;
- формування навичок організації самостійної психолого-педагогічної роботи у ЗВО.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

Дисципліни першого (бакалаврського) рівня освіти зі спорідненої спеціальності.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні й реалізації освітнього процесу в професійній освіті.

ФК4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.

ФК5. Здатність розробляти й реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

ФК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності.

ФК7. Навички консультування у сфері професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти та методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

ПРН3. Ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію й доносити зрозуміло та недвозначно свої думки та аргументи до фахівців і широкого загалу, вести професійну дискусію.

ПРН5. Обирати оптимальну стратегію колективної діяльності, міжособистісного спілкування та взаємодії для реалізації комплексних проектів у професійній освіті та міждисциплінарних проектів з урахуванням етичних, правових, соціальних та економічних аспектів.

ПРН6. Організовувати освітній процес у сфері професійної освіти на основі людиноцентрованого підходу та сучасних досягнень педагогіки та психології, керувати пізнавальною діяльністю, здійснювати ефективне й об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

ПРН7. Створювати освітнє середовище професійної освіти, що є сприятливим для здобувачів освіти й забезпечує досягнення визначених результатів навчання.

ПРН10. Здійснювати консультативну діяльність у сфері професійної освіти.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК 1. <i>Розвиток вищої освіти в Україні</i>	2	
	ПР 1. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	2	
	СР Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України.	11	
2	ЛК 2. <i>Форми організації навчання у вищій школі</i>	2	
	ПР 2. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	2	
	СР Класифікація форм навчання у ВШ.	11	
3	ЛК 3. <i>Психолого-педагогічні основи процесу навчання</i>	2	
	ПР 3. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Інформаційні ресурси навчального процесу. Методи та інноваційні технології навчання.	2	
	СР Можливість саморегуляції психічних станів у професійній діяльності.	11	
4	ЛК 4. <i>Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес</i>	2	
	ПР 4. Формування професійної культури сучасних спеціалістів.	2	

	Структура діяльності людини. Основні види діяльності та їх психологічна характеристика.		
	СР Самоактуалізація особистості, самооцінка і її роль у формуванні самосвідомості майбутнього фахівця.	11	
5	ЛК 5. <i>Критерії якості навчання у вищій школі.</i>	2	
	ПР 5. Форми організації навчального контролю і діагностика знань.	2	
	СР Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика.	11	
6	ЛК 6. <i>Спілкування в процесі майбутньої професійної діяльності випускника технічного ЗВО.</i>	2	
	ПР 6. Функції, структура спілкування. Педагогічне спілкування.	2	
	СР Вербальні та невербальні засоби спілкування. Стратегії, тактики, стилі спілкування.	11	
7	ЛК 7. <i>Організація та контроль СРС.</i>	2	
	ПР 7. Організація та контроль самостійної роботи студентів	2	
	СР Критерії якості СРС навчання студентів у вищій школі.	11	
8	ЛК 8. <i>Управління системою освіти у ВШ.</i>	2	
	ПР 8. Сутність управління освітою. Принципи управління освітою.	2	
	СР Державне управління освітою. Способи і засоби управління ЗВО.	11	
Разом	ЛК	16	
	ПР	16	
	СР	58	
	Екзамен	30	
УСЬОГО за дисципліною		120	

Методи навчання:

МН1: словесний (лекції, пояснення, розповідь, проблемні лекції, дискусії);

МН2: практичний (практичні заняття, семінари, ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки);

МН3: наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій)

МН4: робота з літературою (навчально-методичною; робота за підручниками і посібниками; пошук інформації за завданням);

МН6– самостійна робота;

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за бальною шкалою оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{\text{поточ}} = \frac{K_1 + K_2 + \dots + K_n}{n},$$

де $K^{\text{поточ}}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

K_1, K_2, K_n – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії.

2 До екзамену допускаються здобувачі освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальним планом з дисципліни:

– були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, практичні заняття) або своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття (виконали завдання, пройшли опитування та тестування);

– набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність $K^{\text{поточ}}=60$.

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж $K^{поточ}=60$, здобувач освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

4 Екзамен вважається складеним позитивно, якщо здобувач набуде мінімум 60 балів.

У разі, якщо здобувач набуде менше 60 балів, він має повторно вивчити матеріал навчальної дисципліни та здійснити повторне складання екзамену.

5 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

$$ПК = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де E – оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти вагомості контролю поточного та екзаменаційного відповідно.

6 Якщо за поточну успішність здобувач набуває 85 і більше балів, він має право (у якості заохочення) на автоматичне отримання такої ж оцінки (у кількісному значенні) за екзамен.

Додаткові (заохочувальні) бали

1 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові (заохочувальні) бали.

2 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем освіти до підсумкової оцінки з дисципліни.

3 Кількість додаткових балів, що нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значущості, за умови, що тема конкурсної/наукової роботи є дотичною до тем дисципліни:

- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

4 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

5 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни та виконання курсової роботи визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 3.

Таблиця 3– Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66	Задовільно	Зараховано	E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно		FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
0–34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvznz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvznz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvznz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Рекомендована література:

1. Бондаренко В.В. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навч. посібник. – Харків: ХНАДУ, 2020. – 206 с.
2. Бондаренко В.В. Психологія управління: Підручник. – Харків: ХНАДУ, 2020. – 424 с.
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. – К., 2019.
4. Основи психології /За ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – К., 2016.
5. Педагогічна майстерність: Підручник/І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004.
6. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., РОМАНОВСЬКИЙ О.Г., БОНДАРЕНКО В.В. та ін. Основи педагогіки вищої школи Навчальний посібник. – Харків: НТУ «ХП», 2005. – 600 с.
7. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія: Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2014.

Додаткові джерела:

1. Бех І.Д. Виховання особистості. – К., 2003.
2. Головаха Е.И., Пашина Н.В. Психология человеческого взаимопонимания. – К., 1989.
3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. – К.: МАУП, 2000. 312 с.
4. Кудін В.О. Освіта в інформаційному суспільстві. К., 1998. – 152 с.
5. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. – Київ: А.С.К., 2001. – 256 с.

Інформаційні ресурси:

1. Професійно-технічна освіта. URL: <http://proftekhosvita.org.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua.
3. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. URL: khadi.kharkov.ua

Розробники

Завідувач кафедри ФППП,
канд. пед. наук, доц.

Володимир БОНДАРЕНКО

доцент кафедри ФППП, канд. пед. наук, доц.

Вікторія ЧЕПУРНА

гарант ОП «Професійна освіта. Метрологія,
стандартизація та сертифікація» д-р техн. наук, доц.

Андрій КОРОБКО

гарант ОП «Професійна освіта.
Транспорт», д-р техн. наук, проф.

Михайло ПОДРИГАЛО

Завідувач кафедри ФППП,
канд. пед. наук, доц.

Володимир БОНДАРЕНКО